

## A mostohagyerekek

**A** z iskolareform korszakában élünk. Amikor először esett szó új iskolatípusok bevezetéséről, iskolarendszerünk teljes átszervezéséről, vagy ahogyan mondani szokták: iskolarendszerünk fejlődésének gyors gazdasági felemelkedésükkel való egybehangeléséről, a közvélemény ezt a törekvést csak tanügyi munkásaink mozgalmának, ügyének tekintette. Az iskolareform gondolata azonban fokozatosan átlépte a tanügy határait, általános társadalmi kérdéssé nőtt és bekapogtatott tömegszervezeteink ajtaján. Iskoláink persze maguk is keresték a valóságunkkal való szorosabb kapcsolatot, és igyekeztek tanulóifjúságunk számára gyakorlati munkatervet kidolgozni.

Mindezekkel a kérdésekkel érdemes állandóan foglalkoznunk, érdemes és szükséges is iskolarendszerünk fejlesztésének gondolatát napirenden tartanunk.

De vajon megteszünk-e ezen a téren minden tőlünk telhetőt?

Évek óta járom a vajdasági iskolákat. Elsősorban az érdekel, hogyan folyik iskoláink átszervezése az iskolareform szellemében, hogyan tudnak előadóink megbirkózni a felmerülő nehézségekkel és milyen munka- és szervezeti formákat tudnak megkedveltetni a tanulóifjúsággal. Eddigi tapasztalataim azt mutatják, hogy e téren iskoláink legnagyobb részében és itt-ott az iskolán kívüli foglalkoztatásban is eredményes munka folyik. Az egyik helységben a Partizán testedző egyesület működik eredményesen, a másikkban a diákműhely, a harmadikban diákszövetkezet, máshol a felderítők szervezete, vagy a szeleniták csoportja. Van olyan helység, ahol elsősorban a pionírszervezet felújításához vagy pionírcsoportok megalakításához fogtak hozzá. És így tovább, sorolhatnánk kedvünk szerint a terepi tevékenységet.

Mindez rendjén is van, hisz nagyon jól tudjuk, hogy egyrészt nem lehet egyszerre mindenhol megvalósítani minden munka-

és diákszervezeti formát, másrészt — ez az előbbiből következik, — először minden helységben azt valósítják meg, amihez megvannak a feltételek.

Nem hiszem azonban, hogy bárkinek is elkerülték figyelmét (olyannak, aki nemcsak az iskolákban, hanem diákszervezeteinkben is otthonosan mozog) azok az aggasztó jelenségek, amelyek tanulmányjáságunk foglalkoztatását kísérik.

Csak néhányat említek meg:

- a) a munka- és a szervezeti formák megteremtése után nem-törődömség a munka kibontakozása iránt;
- b) a tájékozatlanság;
- c) a céltudat hiánya;
- d) a tapasztalatcsere hiánya;
- e) az elért eredmények vérszegény népszerűsítése; stb.

Különösen ez a két utóbbi érlelte meg bennem azt a meggyőződést, hogy amikor a megszűnt Népoktatás helyett megjelentettük a Rádióiskola című folyóiratot, elég súlyos hibát követtünk el. Nem azért, mert népszerűsíteni kezdtük a Rádióiskola adásait, amely végeredményben csak egyik alkotó eleme iskolareformunknak, hanem azért, mert *csak azt* népszerűsítettük. Vajon a diákszövetkezetek, az iskolakertek, a diákműhelyek, a színjátszó csoportok, a szelenita-csoportok, a felderítő- és pionírszervezet, a gramofon, a film, a magnetofon felhasználása a tanításban, a gyakorlati tanítás eszközei, a Partizán testedző egyesület stb. mind-mind mostohagyerekék? Hát csak a Rádióiskola adásait kell népszerűsíteni? A pionír és ifjúsági sajtó, a Gyermekrádió nem hat a gyermekek felfogásának formálására? A filmnek, zenének, a képzőművészeti ágaknak semmi hatásuk sincs a gyermekekre? De ne folytassuk tovább.

Röviden és egyszerűen: szerintem a Rádióiskola című folyóirat, mivel iskolareformunk gazdag programjának csak egy elemével foglalkozik, (márpedig nincs lehetőségünk arra, hogy tíz olyan újságot jelentessünk meg, amely a nevelés kérdésével foglalkozik), nem nagy érdeklődésre tarthat számot iskoláinkban, és valljuk be őszintén, így ahogy áll, nem is sok segítséget nyújt. De egy színes, érdekes, sokoldalú, a napi eseményekben élő, modern gyermeknevelésünk minden kérdésére feleletet és útmutatást adó, kéthetenként vagy havonként megjelenő lap annál többet nyújthatna. Félreértés ne essék, nem a régi Népoktatás-ra lenne szükségünk. Nem, hanem olyan lapra, amely egyaránt foglalkozik a Rádióiskola adásaival és a többi mostohagyerekekkel,

amely érdekes írásokban, riportokban, cikkekben jelentésekben, hírekben, szóban és képből mindenről beszámolna, ami iskolánkban történik.

Előadóinknak nagyon is szükségük van a tapasztalatcserére. Az elért eredmények ne maradjanak elszigetelten egy iskolában, egyes iskolák ne tapogatózzanak a sötétben olyan téren, ahol mások már kitaposott úton haladnak. A napi- és hetilapok és a Rádió szűkszavú hírei ezen a téren nem sok segítséget nyújtanak.

STEINITZ TIBOR

## A könyvek behozataláról

**B**izony helytálló az állítás, hogy könyvtáraink fundusa a múlt századból való. Jókai, Mikszáth, Vas Gereben, Eötvös kétségtelenül irodalmi érték, vagy legalább érdekes, még ma is szórakoztató olvasmány, de aligha lehetünk megelégedve azzal, hogy a mai szocialista Jugoszlávia magyar ifjúsága a múlt század klasszikusain nevelődjék. Kultúrpolitikai szempontból könyvállományunk a tőkés korszak romantikus, vidám vagy kesergő hangulatát tükrözi és már igen távol esik életünktől.

Érkeztek hozzánk magyar könyvek a két világháború között, no meg a megszállás éveiben is. Jók is persze, de javarészüket haszontalan vagy pedig éppen káros volt irodalmi és politikai szempontból, mert fasiszta ideológiát, nemzeti romantikát vagy imperialista eszméket szolgált. Az uralkodó »történelmi osztály«  
izlését és törekvéseit szolgálta, irodalmi, művészi értéket nem képviselt.

A felszabadulás után őszinte forradalmi hévvel nekiláttunk a tisztogatáshoz. Ez igen természetes volt, egyik vetülete a nálunk